

1ste zondag van de vasten C

Lc. 4, 1-13

Onze samenleving is, zoals u weet, zeer sterk gericht is op maakbaarheid en vooral het verrichten van prestaties. Op zich hoeft daar niets mis mee te zijn, want zonder het leveren van prestaties kun je geen samenleving opbouwen. En we moeten toegeven dat er in onze samenleving veel goeds tot stand is gekomen. Er zijn veel verworvenheden die onze samenleving beter hebben gemaakt. Denk alleen maar aan de gezondheidszorg en de verzorgingsstaat. Al staat die laatste wel onder steeds grotere druk. Die verworvenheden hebben wij mensen tot stand gebracht. Gepresteerd, zou je kunnen zeggen.

Wij mensen alleen? Dat is nu precies waar Mozes in het boek Deuteronomium niet ophoudt voor te waarschuwen. Want als het de mens goed gaat, is hij maar al te zeer geneigd om te vergeten hoeveel moeite eraan vooraf gegaan is; en nog meer om te vergeten dat het goede dat hij geniet ook gegeven is! Mozes hamert er daarom op dat de mensen nooit zullen vergeten hoe God met hen meegetrokken is op hun tocht door de desolate woestijn. En dat het goed is daar dankbaar voor te zijn en te blijven, en aan die dankbaarheid ook uitdrukking te geven. Door de eerste vruchten van de oogst op te dragen aan de Eeuwige. Een ceremonie die, in verschillende vormen, overigens in alle culturen voorkomt, tot in de onze toe. Denk maar aan de gaven van de eucharistie.

Een tocht door de woestijn. Afgezien van natuurschoon denken we daarbij vaak toch allereerst aan hopeloosheid en dood. Aan een oord waar geen leven is. Dat is echter niet waar; wie wel eens naar natuurfilms heeft gekeken weet dat er ook in woestijn plaatsen zijn die bruisen van leven. Maar dan wel van dierlijk en plantaardig leven. Voor de mens is het inderdaad heel moeilijk leven in de woestijn. Wanneer mensen zich in de woestijn bevinden, is het in de regel op doorreis. Met de bedoeling om ergens anders heen te gaan, om ergens anders te gaan leven.

Vandaag bevindt Jezus zich in de woestijn. En ook Hij is daar niet om te blijven, maar om na te denken over zijn werkelijke bestemming. Ook Jezus, zo wil Lucas ons vertellen, moet eerst een tijd van loutering doormaken om achter zijn bestemming te komen. Het is dan ook de H. Geest die Jezus naar de woestijn drijft. Dat die louteringstijd 40 dagen duurt, is natuurlijk niet toevallig. De oude Israëlieten trokken 40 jaar door de woestijn; Mozes verbleef 40 dagen op de berg Sinai alvorens Gods geboden te ontvangen; en Elia trok 40 dagen lang door de woestijn naar de berg Horeb alvorens door God te worden getroost. Jezus staat dus volgens Lucas voor 100 % in de traditie van het oude Israël.

En dan treedt daar een duistere figuur op: de duivel. En de drie soorten van beproeving die de duivel Jezus doet ondergaan, zijn de beproevingen van elk mens. De hang naar bezit, naar macht, en de hoogmoed. Het verlangen naar rijkdom en bezit wordt gesymboliseerd door de vraag van de duivel om stenen in brood te veranderen; de hang naar macht door het aanbod van de duivel om Jezus koninkrijken te beloven; de hoogmoed door de vraag van de duivel om van de tempel af te springen in de dwaze veronderstelling dat God iemand die zo iets doet in bescherming zou nemen. Deze vraag van de duivel is gebaseerd op de illusie dat de mens geheel en al zijn eigen leven kan bepalen, kan maken, de totale maakbaarheid, en dat God dat nog goed zou vinden ook.

Dat Jezus beproefd kon worden, toont aan dat Hij mens was zoals wij. En vooral: dat Hij zich niet boven gewone mensen verheven voelde. En juist dáárdoor weerstaat Hij de beproevingen en is Hij klaar om zijn boodschap van bevrijding, van eerlijk mens zijn, te gaan verkondigen.

Ook wij bevinden ons maar al te vaak in de woestijn der beproevingen. En niet alleen als individu, maar ook als samenleving als geheel. Weerstaan wij de hang naar steeds meer bezit? Naar macht over anderen? Weerstaan wij de neiging om ons boven anderen verheven te voelen? Het zijn vragen die Jezus ons steeds opnieuw weer stelt. Amen.

Jan van de Laar, pastor